

PRAKSISHÅNDBOK

**BARNEHAGELÆRERUTDANNING,
FAKULTET FOR LÆRERUTDANNING OG
KUNST- OG KULTURFAG.**

Gjeldende fra 06.09.2019
Revidert 12.09.2022

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
Organisering og omfang av praksis i det enkelte studieår	4
Praksisbarnehager	5
Tildeling av praksisplass	5
Politiattest	6
Taushetsplikt	6
Ammetid	6
Skader	6
Reise- og botilskudd i praksis	6
Evaluering av praksis	6
Arbeidstid og fravær for studenter i praksis	7
Arbeidstid	7
Planleggingsdager	7
Tilstedeværelse i praksis	7
Praksislærers fravær i praksis	8
Møter og veiledning 8	
Møtedeltakelse	8
Praksisseminar	9
Praksismøte i barnehagen	9
Veiledning i barnehagen	9
Veiledningsgrunnlag	9
Roller og ansvar i praksis	10
Nord universitet	10
Styrer /Daglig leder	10
Praksislærer	10
Student	11
Vurdering	11
Midtveisvurdering	11
Sluttvurdering	11
Ved tvil om studenten kan bestå praksis	12
Ikke bestått praksis	12
Ved andre gangs forsøk	11
Skikkethet	12
Etterarbeid av praksis	13

Innledning

«Praksishåndbok – barnehagelærerutdanning,» er et informasjonshefte om praksis i barnehagelærerutdanningen for studenter, praksislærere og styrere/enhetsledere ved praksisbarnehager og faglig tilsatte ved Nord universitet.

Det er et arbeidsdokument som beskriver ansvar, roller og arbeidsmåter når det gjelder forberedelser, gjennomføring og etterarbeid av praksis.

Praksis skal bidra til kontinuitet, sammenheng og progresjon. Studenten skal utvikle seg fra å være student til å bli en profesjonsutøver med barnehagefaglig handlingskompetanse.

Praksis må derfor ha økte forventninger og krav til studenten gjennom studieforløpet.

Forskriften fastsetter at praksisstudiet skal omfatte minst 100 dager. Fem dager skal ha fokus på overgangen mellom barnehage og skole. Ved heltidsstudium skal de 100 dagene fordeles med 75 dager på de to første studieårene og 25 dager på det tredje året. Forberedelse og etterarbeid til praksis skal ikke telles inn i de 100 dagene.

Forskriften fastsetter at praksisstudiet skal omfatte minst 100 dager. Fem dager skal ha fokus på overgangen mellom barnehage og skole. Ved heltidsstudium skal de 100 dagene fordeles med 75 dager på de to første studieårene og 25 dager på det tredje året. Forberedelse og etterarbeid til praksis skal ikke telles inn i de 100 dagene.

I praksis skal studenten øves i å reflektere over både hvordan teori og praksis samspiller og hvilke etiske utfordringer barnehagehverdagen kan by på.

Praksis er en arena hvor studenten skal få anledning til å gjøre erfaringer og reflektere over egne forutsetninger som barnehagelærer. Gjennom et bevisst forhold til danning som begrep og å ha danning som intensjon, skal praksislærer legge til rette for at praksis kan utgjøre en del av studentens dannelsesprosess inn mot barnehagelæreryrket.

Forkortelser for de ulike utdannings programmene:

BABLU: Barnehagelærerutdanning heltid

BABLUS: Barnehagelærerutdanning samling

BABLUD: Barnehagelærerutdanning deltid

ABLU-S: Arbeidsplassbasert barnehagelærerutdanning med samisk profil

Organisering og omfang av praksis i det enkelte studieår BABLU/BABLUS.

Studie år	Semester	Omfang	Type praksis	Kunnskapsområde
1. år:	Høst	15 dager	Barnehagepraksis	Barns utvikling, lek og læring (BULL) Samfunn, religion, livssyn og etikk (SRLE)
1. år:	Vår	20 dager	Barnehagepraksis	Barns utvikling, lek og læring (BULL) Samfunn, religion, livssyn og etikk (SRLE)
2. år:	Høst	15 dager 5 dager	Barnehagepraksis Grunnskole/ Barnehage	Språk, tekst og matematikk (STM) Natur, helse og bevegelse (NHB)
2. år:	Vår	20 dager	Barnehagepraksis	Natur, helse og bevegelse (NHB) Kunst, kultur og kreativitet (KKK)
3. år:	Høst	10 dager	Barnehagepraksis	Fordypning
3. år:	Vår	15 dager	Barnehagepraksis	Samarbeid, ledelse og utviklingsarbeid (LSU)

Organisering og omfang av praksis i det enkelte studieår BABLUD.

Studieår	Semester	Omfang	Type praksis	Kunnskapsområde
1. år:	Høst	10 dager	Barnehagepraksis	Barns utvikling, lek og læring (BULL) Samfunn, religion, livssyn og etikk (SRLE)
1. år:	Vår	15 dager	Barnehagepraksis	Barns utvikling, lek og læring (BULL) Samfunn, religion, livssyn og etikk (SRLE)
2. år:	Høst	15 dager	Barnehagepraksis	Samfunn, religion, livssyn og etikk (SRLE) Natur, helse og bevegelse (NHB)
2. år:	Vår	15 dager 5 dager	Barnehagepraksis Grunnskole/ Barnehage	Natur, helse og bevegelse (NHB) Språk, tekst og matematikk (STM)
3. år:	Høst	15 dager	Barnehagepraksis	Språk, tekst og matematikk (STM) Kunst, kultur og kreativitet (KKK)
3. år:	Vår	15 dager	Barnehagepraksis	Samarbeid, ledelse og utviklingsarbeid (LSU) Kunst, kultur og kreativitet (KKK)
4. år	Høst	10 dager	Barnehagepraksis	Fordypning

Organisering og omfang av praksis i det enkelte studieår ABLU-S.

Studieår	Semester	Omfang	Type praksis	Kunnskapsområde
1. år:	Høst	15 dager	Barnehagepraksis	Barns utvikling, lek og læring (BULL) Samfunn, religion, livssyn og etikk (SRLE)
1. år:	Vår	10 dager	Barnehagepraksis	Barns utvikling, lek og læring (BULL) Samfunn, religion, livssyn og etikk (SRLE) Samisk språk, flerspråklighet og revitalisering (SSFR)
2. år:	Høst	10 dager	Barnehagepraksis	Språk, tekst og matematikk (STM) Samisk språk, flerspråklighet og revitalisering (SSFR)
2. år:	Vår	15 dager 5 dager	Barnehagepraksis Grunnskole/ Barnehage	Natur, helse og bevegelse (NHB) Språk, tekst og matematikk (STM)
3. år:	Høst	20 dager	Barnehagepraksis	Natur, helse og bevegelse (NHB) Kunst, kultur og kreativitet (KKK)
3. år:	Vår	15 dager	Barnehagepraksis	Kunst, kultur og kreativitet (KKK) Samarbeid, ledelse og utviklingsarbeid (LSU)
4. år	Høst	10 dager	Barnehagepraksis	Fordypning

Praksisbarnehager

Praksis gjennomføres til vanlig i de praksisbarnehagene som har en praksisavtale med Nord universitet. For at barnehager skal kunne være praksisbarnehager, er det en forutsetning at praksislærer er utdannet barnehagelærer og har kompetanse som pedagogisk leder. Det er ønskelig at praksislærer har arbeidet som pedagogisk leder/barnehagelærer i minst to år og har veiledningskompetanse, minimum 30 studiepoeng.

Tildeling av praksisplass

Praksisadministrasjonen er ansvarlig for tildeling av praksisplasser. Praksisplassene universitet benytter er knyttet til de barnehager der det er gjort avtale med barnehagens eier. Alle studenter må påregne reisetid i praksisperiodene. Studenter kan ikke gjennomføre praksis i barnehager der de selv har eller har hatt et ansettelsesforhold, der de har egne barn

eller der de har nære relasjoner til barn eller ansatte. Dette på grunn av habilitetshensyn. Det er særbestemmelser om praksis på egen arbeidsplass for arbeidsplassbaserte utdanninger. Studenter ved deltid og ABLU kan få tildelt praksisplass ut fra geografiske forhold, så langt dette lar seg gjøre og uten at det går på bekostning av faglige og pedagogiske krav. Studenter kan ikke være vikar i en praksisbarnehage hvor de gjennomfører en praksisperiode.

Politiattest

Alle studenter må levere politiattest for å ha rett til å delta i praksisopplæringen jf. forskrift om opptak til høyere utdanning, kap. 6. Studenter som ikke har levert gyldig politiattest til praksisstart, får ikke starte i praksis. Dette ivaretas av universitetet. Politiattest leveres innen 1. september i første studieår.

Taushetsplikt

Studenter ved Nord universitet, er underlagt taushetsplikt i studiet (jf. Lov om universiteter og høyskoler §4.6). Studenter har på lik linje med personalet i barnehagen taushetsplikt om forhold knyttet til barna, barnas hjem og til forhold i barnehagen som han/hun blir kjent med i praksisperiodene (Forvaltningsloven §13 og barnehageloven §20).

Skjemaet «Taushetsplikt i lærerutdanningene» fylles ut av studenten og leveres i Servicetorget innen 1. september. Dersom det enkelte praksisstedet vil innhente særskilt skjema gjeldende for dem, er studenten forpliktet til å skrive under på dette.

Ammetid

Studenter i praksis har rett til ammeferie, jmf. arbeidsmiljøloven, § 1-6. Vær oppmerksom på at retten til ammeferie ikke gir rett til redusert antall obligatoriske praksistimer. Du må derfor arbeide inn igjen timene du tar ut i ammeferie.

Skader

Studenter som skader seg i praksis har normalt samme rettigheter som ansatte i barnehagen og skal være dekt av praksisplassens yrkesskadedeforsikring.

Det er viktig at Nord universitet får melding dersom en student skader seg i en praksisperiode, og at barnehagen følger rutiner knyttet til skademelding til NAV når en student i praksis blir påført skade som kan gi rett til yrkesskadedekning.

Her vises til lov om yrkesskadedeforsikring av 16. juni 1989 og lov om skadeserstatning av 13. juni 1969.

UHR-rådet har fått utarbeidet dokumentet *Veiledning: Forsikrings- og erstatningsrettslige spørsmål vedrørende studenter i universitets- og høøgskolesektoren*

http://www.uhr.no/documents/Rapport_forsikring.pdf.

Lenke til lov om yrkesskedeforsikring: <http://lovdata.no/dokument/NL/lov/1989-06-16-65>

Reise- og botilskudd i praksis

Se Retningslinjer for økonomisk tilskudd til studenter som gjennomfører praksisstudier ved Nord universitet. <https://www.nord.no/no/om-oss/lover-forskrifter-retningslinjer/Documents/retningslinjer-forokonomisk-tilskudd-praksis.pdf>

Evaluering av praksis

Universitetet arbeider kontinuerlig med å heve kvaliteten i praksisopplæringen. Evaluering av praksis inngår som en del av Nord universitets kvalitetssikringsystem. Evaluering gjøres av praksislærere og studenter etter hver praksisperiode. Evalueringen er utgangspunkt for å styrke samarbeidet mellom universitet og praksisfelt.

Arbeidstid og fravær for studenter i praksis

Arbeidstid

Studenten skal være i praksisbarnehagen 7 timer per dag i praksisperioden inklusive pauser og veiledning. Studenten skal ikke regnes som del av grunnbemanningen. Studenten skal være aktiv deltakende i det pedagogiske arbeidet, gis mulighet til å utføre oppgaver knyttet til studiet, og ved behov kunne trekke seg tilbake for å reflektere sammen med kollegaer eller notere i forbindelse med observasjonsoppgaver. Individuell planlegging, faglig oppdatering og/eller planlegging med medstudenter, skal legges utenfor praksisdagen.

Planleggingsdager

I tilfeller der praksisperioden sammenfaller med planleggingsdager i barnehagen, er det ønskelig at studenten deltar. Dersom dette ikke lar seg gjøre, må studenten ta igjen denne dagen som restpraksis.

Tilstedeværelse i praksis

Det er krav om 100 % tilstedeværelse i praksis. Studenter må melde eventuelt fravær i praksisperioden direkte til daglig leder/styrer eller praksislærer. Praksislærer fører oversikt over fraværsdager.

Alt fravær må tas igjen så fort dette lar seg gjøre, slik at kravet om 100 % tilstedeværelse

oppfylles. Restpraksis tilbys bare studenter med gyldig fravær. Gyldig fravær er sykdom, sterke velferdsgrunner og studentpolitisk arbeid. Gyldig fravær over tre dager skal bekreftes med legeattest eller attest fra annen sakkyndig. Dokumentasjon sendes til praksisadministrasjonen så snart som mulig, og senest innen 14 dager etter første fraværsdag. Universitetet kan i særskilte tilfeller også kreve dokumentasjon for fravær som gjelder enkeltdager.

Tidspunkt for eventuell restpraksis avtales direkte mellom student og praksislærer, og fravær over 3 dager bør gjennomføres sammenhengende. Praksislærer informerer praksisadministrasjonen vedrørende gjennomføring av restpraksis. Restpraksis skal gjennomføres i samme semester, slik at vanlig studieprogresjon er mulig. Som hovedregel skal praksisoppgaver leveres innen gjeldende frister, også når student har fravær i praksisperioden. Eventuelle unntak gjøres i samråd mellom praksislærer og Nord universitet før innleveringsfristen.

Ved betydelig fravær på grunn av sykdom skal faglig leder for praksis i samråd med praksislærer, vurdere om studenten må ta igjen hele praksisperioden. Der det er tilfelle kan den tas igjen utenom ordinær praksis, så langt det er praktisk mulig og faglig forsvarlig. Dette kan medføre forsinkelser i studieforløpet.

Studenter med ugyldig fravær vil ikke få bestått praksis.

Praksislærers fravær i praksis

Ved fravær av praksislærer over 20 % av praksisperioden, skal styrer/daglig leder gi beskjed til praksisadministrasjonen. Styrer/daglig leder skal i slike tilfeller sørge for at funksjonen til praksislærer blir ivaretatt.

Møter og veiledning

Møtedeltakelse

Studenten bør sammen med praksislærer delta på møter (avdelings-/basemøter, pedagogiske ledermøter, andre samarbeidsmøter, møter med foreldre/foresatte, personalmøter, planleggingsdager og samtaler med foreldre/foresatte) i praksisbarnehagen gjennom hele praksisperioden. Studenten bør delta på aktuelle møter også på kveldstid. Studenten har ikke anledning til å opparbeide seg avspasering i løpet av praksisperioden.

Møter og temaer for møter studenten skal delta på må være relevante for studentens praksis. Her må hensikten vurderes opp mot studentens kontinuerlige erfaring knyttet til arbeid med barnegruppen. Praksislærer og eventuelt styrer/daglig leder, avgjør i samråd

med studenten hvilke møter studenten skal delta i. Studenten kan permitteres fra deler av møter dersom enkeltsaker tilsier det.

Studenten skal i løpet av alle praksisperioder gis mulighet til å forberede og presentere innlegg i møter som tar utgangspunkt i det faglige arbeidet studenten utfører i praksis, som for eksempel oppgaver, aktiviteter eller observasjoner. Studenten kan også gis erfaring med å forberede og lede møter.

Praksisseminar

I forkant av praksis innkalles det til praksisseminar på campus/digitalt der studenter, faglærere og praksislærere møtes. Det er obligatorisk å delta på praksisseminaret.

Veiledningsmøte i barnehagen/på campus/digitalt

Veiledningsmøte er et møte hvor faglærer kommer til barnehagen for å ha møte med praksislærer og student. Praksislærer og student har ansvar for å planlegge og lede møtet. Man kan også gjennomføre gruppemøter på campus eller digitalt. Faglærer skriver og sender referat av veiledningsmøtet til faglig leder for praksis.

Veileder for gjennomføring av møtet ligger i Canvas.

Veiledning i barnehagen

Praksislærer har ansvar for at veiledning gjennomføres. Studenten skal ha 2 timer veiledning per uke. Ved to studenter fra samme kull gis det 3 timer til veiledning per uke. Veiledning kan foregå på ulike måter; individuell veiledning, felles veiledning med to studenter på samme avdeling, eller som gruppeveiledning for alle studentene i en praksisbarnehage.

Det forutsettes i tillegg at det foregår kontinuerlig uformell veiledning i det daglige arbeidet mellom praksislærer og student. Denne type veiledning vil inngå som en naturlig del av samarbeidet mellom praksislærer og student.

Der det er behov for ekstra veiledning, må praksislærer begrunne behovet og sende forespørsel om ekstra veiledningstimer på e-post til praksisadministrasjonen. Forespørselen kan ikke komme i etterkant av praksisperioden.

Veiledningsgrunnlag

Det kreves at student og praksislærer er godt forberedt til veiledningssamtalen. Gjennom studieløpet skal studenten øve seg på å bidra med veiledningsgrunnlag, jf. studieprogresjon. Veiledningsgrunnlag leveres etter avtale med praksislærer. Ved å ta utgangspunkt i studentens veiledningsgrunnlag, skal praksislærer hjelpe studenten til å reflektere over egen praksis.

Roller og ansvar i praksis

Nord universitet

- Faglærer skal gjøre seg kjent med emnebeskrivelser for det aktuelle praksisemnet.
- Faglærers undervisning og faglige arbeid skal knyttes til praksis og læringsutbyttebeskrivelser for det enkelte kunnskapsområdet.
- Faglærere deltar i forberedelse til praksis, i praksisseminaret og i oppfølging av studenter i barnehage etter tildelt praksisressurs.
- Praksisadministrasjonen påser at alle studenter som starter i praksis har levert gyldig politiattest.
- Praksisadministrasjonen kan kontaktes ved spørsmål om Canvas og fravær.

Styrer/Daglig leder

- Planlegge praksisopplæring som del av barnehagens virksomhet.
- Ansvarlig for praksisopplæringen i barnehagen. Samarbeidet reguleres av avtale mellom barnehagens eier og Nord universitet.
- Sette seg inn i emneplanene for praksisperioden(e).
- Legge til rette slik at den enkelte students praksis blir en lærings-, erfarings- og utviklingsarena.
- Gjennomføre samtale med studenten i alle praksisperioder.
- Ved praksislærers fravær skal styrer/daglig leder stille med kvalifisert vikar som følger opp studenten. Ved fravær må praksisadministrasjonen kontaktes.
- Delta på obligatoriske møter i regi av Nord universitet.
- Har ansvar for at praksislærere deltar på obligatoriske og aktuelle samarbeidsmøter med Nord universitet.
- Bidrar til at studentene kan få mulighet til å benytte praksisbarnehagen til studiearbeid utenom de ordinære praksisperiodene (for eksempel pedagogiske opplegg, innhente data til prosjektoppgaver eller bacheloroppgaven).

Praksislærer

- Forpliktet til å sette seg inn i studieplan og emnebeskrivelsen for aktuell praksisperiode.
- Pliktet å stille på møter som Nord universitet innkaller til.

- Forbereder seg til praksis ved å holde seg faglig oppdatert, sette seg inn i praksisoppgavene og delta på praksisseminar.
- Setter seg inn i prosedyrer ved «tvil om bestått praksis».
- Har ansvar for veiledning av studenten og tilbakemelding på oppgaver i praksis. Ved manglende gjennomføring/godkjenning av oppgaver kontaktes faglig leder for praksis.
- Melder om studentens fravær til praksisadministrasjonen.
- Gir studenten kontinuerlig uformell vurdering gjennom hele praksisperioden.
- Leder veiledningsmøte i barnehagen.

Student

- Sette seg inn i emnebeskrivelser, Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver, tema og litteratur for det enkelte studieår.
- Delta i obligatoriske praksisforberedelser i utdanningen; i det enkelte kunnskapsområde, i tverrfaglige praksisforberedelser og på praksisseminar før praksis.
- Sette seg inn i retningslinjer for praksis og praksishåndboka.
- Skal gjennom praksisoppgaver, arbeidsoppgaver og veiledning, ha ansvar for å utvikle bevissthet rundt hvordan det faglige innholdet i utdanningen integreres i det pedagogiske arbeidet i barnehagen.
- Laste opp tidligere sluttvurderinger i Canvas før praksisperioden starter.

Vurdering

Midtveisvurdering

Midtveisvurdering skal foretas når praksisperioden er 15 dager eller mer.

Praksislærer har ansvar for at det foretas en individuell midtveisvurdering. Den skal være skriftlig jf. Skjema Midtveisvurdering.

Midtveisvurderingen skal inneholde en faglig vurdering av studentens kunnskap og ferdigheter i praksis, og legge føringer for videre arbeid i siste del av praksisperioden slik at praksis kan bestås.

Sluttvurdering

Praksislærer vurderer studentens gjennomføring av praksis til bestått/ikke bestått.

Sluttvurderingen bygger videre på midtveisvurderinga, og skal beskrive studentens progresjon og utvikling for aktuell praksisperiode. Praksislærere skriver sluttvurdering jf. Skjema sluttvurdering, og legger sluttvurderingen i Canvas senest to uker etter endt praksis.

Prosedyre ved tvil om bestått praksis

Dersom det i løpet av praksisperioden oppstår tvil om studenten når læringsutbyttene som er satt, og det er fare for at studenten ikke består praksis, skal praksislærer gi beskjed om dette til faglig leder for praksis ved Nord universitet **før** tvilmelding skrives. Faglig leder for praksis bistår praksislærer i vurderingen, og praksislærer gir studenten skriftlig melding jf. Skjema «Tvil om bestått praksis».

Det kan oppstå hendelser/forhold på slutten av en praksisperiode som fører til at praksis blir vurdert til ikke bestått. Praksislærer må ta slike forhold opp med studenten så fort som mulig, og kontakte faglig leder for praksis.

Ikke bestått praksis

Praksis må være bestått før studenten kan gå videre til neste praksisperiode. Ved ikke bestått praksis, vil studenten ha ett forsøk til for å få praksis bestått. Studentene kan kun klage på vurdering av praksis ved formelle feil. Dette reguleres av forskrift om studier og eksamen ved Nord universitet § 7-3.

Studenter som ikke består praksis kan ta kontakt med faglig leder for praksis.

Ved andre gangs forsøk

Ved andre gangs forsøk kan universitetet gi praksislærer ved nytt praksissted opplysninger om at studenten tidligere ikke har fått bestått i praksis og årsaken til dette, jf. Forvaltningslovens §§ 13b (2) og 13b (5).

Dersom praksis vurderes til ikke bestått også ved andre gangs forsøk, skal studieretten inndras.

Skikkethet

Løpende skikkethetsvurdering av alle studenter skal foregå gjennom hele studiet og skal inngå i en helhetsvurdering av studentens teoretiske og praktiske forutsetninger for å kunne fungere i yrket.

Hvis det er begrunnet tvil om studenten er skikket, skal det foretas en **særskilt skikkethetsvurdering**.

Dersom det i løpet av praksisperioden oppstår tvil om en student er skikket for yrket, ta kontakt med faglig praksisleder eller institusjonsansvarlig for skikkethetsvurdering ved Nord universitet: Karin Anette Indbryn. Tlf. 74212375. Karin.a.indbryn@nord.no

Etterarbeid av praksis

Etter endt praksis skal studenter og faglærere ha en felles oppsummering der studentene evaluerer praksis og arbeider med aktuelle problemstillinger knyttet til erfaringer og opplevelser fra praksisperioden. Alle faglærere har medansvar for og skal delta i etterarbeidet.

Det vises til

[Forskrift rammeplan barnehagelærerutdanning.pdf](#),
[Nasjonalereitningslinjerbarnehagelærerutdanning.pdf](#), [Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning](#), [Avtale vedrørende øvingslærere i førskolelærerutdanningen, vedlegg2a.](#), [Retningslinjer for avtale mellom lærer-utdanningsinstitusjon og kommune/barnehageeier om praksisopplæring i førskolelærerutdanningen, vedlegg 2b](#), [Forskrift om studier og eksamen ved Nord universitet](#) og Praksisavtalen mellom praksisbarnehagene og Nord universitet.